FIDESCO
International Organisation for Economic and Social Development through Cooperation
www.fidesco.org

Marco van Zwetselaar, Marieke Dekker en hun 6 kinderen wonen sinds 2012 in Tanzania en werken als IT'er en neuroloog in het plaatselijke ziekenhuis. Financiele steun aan het "Tanzania-Project" van FIDESCO is tot op heden de manier waarop dit mogelijk gemaakt wordt! Zo is een donateur direct betrokken bij ons werk.

Marco van Zwetselaar, Marieke Dekker and their 6 kids have lived in Tanzania since 2012, working in the local hospital as an IT-specialist and a neurologist. Financial support to FIDESCO's "Tanzania Project" is making this possible, which thereby directly involves the donor in our work!

3 maart 2017

Beste lezers,

Dit keer begin ik mijn schrijfsels met een alarmerende gebeurtenis. We hebben vaak geen stroom hier en wonen in een eenvoudig huis zonder generator of zonnepanelen. Die stroomstoringen komen vaak op de minst handige momenten, 's avonds als je staat te koken en er natuurlijk nog her en der wat last-minute huiswerk gedaan moet worden.
Desondanks is het Marco de afgelopen jaren gelukt om, met Moshi kraanwater en allerlei plaatselijk beschikbare grondstoffen, heerlijk Pale Ale en Weizenbier te brouwen. We konden wel een paar weken niet de badkuip gebruiken, want daar stond een installatie van papa met een druppelende doucheslang erin om het geheel te 'koelen' (water uit de kraan is hier 27 graden). Maar wij zijn inmiddels wel wat gewend met beperkte luxe- het maakt ons en het huishouden behoorlijk robuust en het is heerlijk bier geworden!
Een paar weken geleden, op een zondagavond, zaten we in het donker bijgelicht door wat lampen op zonne-energie en kaarsen. Het voordeel van stroomstoringen 's avonds is wel dat je bioklok het sneller overneemt, net als met kamperen: als het donker is, word je sneller slaperig. Ook makkelijker om al die kinderen op bed te leggen! En verder kun je toch niets want opruimen in het donker, da's onbegonnen werk… Maar dat soezerige gevoel verdween meteen toen Ida met een pijnlijk gezicht haar onderarm toonde. In heel korte tijd had ze tientallen plekken op haar huid ontwikkeld die nog het meest op pusblaren leken. Het ging meteen door me heen: "ah nee, en dat in het donker, en zo snel progressief, wat zal ik doen?" Er zijn namelijk meer bacteriële infecties in dit deel van de wereld die binnen een paar uur de dood tot gevolg kunnen hebben. En ik kon ze niet eens goed zien in het kaarslicht… Káárslicht?!

Ida's acute huiduitslag

Verder heb ik de afgelopen maanden veel onderwijs gegeven, en zijn wij als neurologen (-in-opleiding) druk met de voorbereidingen voor een internationaal neurologiecongres dat we gaan organiseren in ons ziekenhuis. Dan is het handig om te weten dat onze ziekenhuisdirecteur voorheen onze neuroloog in opleiding was: deze zaken worden snel en goed geregeld. Ze begrijpt onmiddellijk het belang van zo'n congres, maar bijvoorbeeld ook van het belang dat ik mijn EEG's kan blijven maken terwijl de verhuizing naar de nieuwe vleugel met 4 maanden is opgeschort

vanwege een ontbrekende (jawel, zie je iedereen al zitten met schedels vol met geleidende EEG-pasta) waterleiding. Zo zitten mijn EEG-zuster en ik dus al maanden als 'krakers' op de VIP Ward, de afdeling voor de parlementsleden die van de huidige president niet meer naar India mogen voor een medische behandeling, maar voor wie wel in allerijl een gehele vleugel bijgebouwd moest worden door de grootste medische centra van het land. De vleugel wordt ook ingezet voor de andere vermogende Tanzanianen (alsof er daarvan zo veel zijn). De algemene Interne en Chirurgie-afdelingen worden gekenmerkt door scheve veldbedden tot op de gang en afgebladderde verf- en vochtplekken. De kamers rondom de EEG unit (waar Dafrosa, de EEG-zuster, Shahrzad, de Neurologie AIOS uit Nederland en ik dus even stout rondgeneusd hebben) staan daarmee in schril contrast. Gewatteerde dekbedden, leren stoelen en flatscreen TV's. De grote tegenstellingen binnen het continent vertegenwoordigd binnen de muren van een regionaal ziekenhuis.
Het congres wordt gesponsord door een afdeling van de Wereldbank, die heeft geconstateerd dat de twee meest achtergebleven medische disciplines in Oost-Afrika de oncologie en de neurologie zijn. Er moeten meer oncologen en neurologen komen, en om die reden werkt de Wereldbank sinds twee jaar samen met de Royal College of Physicians in Londen (de Britse KNMG). Dat heeft zowel speciale opleidingsplaatsen voor toekomstige Afrikaanse neurologen en oncologen gecreëerd (1- of 2-jarige Masters in Clinical Neurology) en sponsort een jaarlijkse training course in Oost-Afrika.

Nijmeegse AIOS Shahrzad geeft fundoscopieonderwijs

Deze is bedoeld voor met name de *niet*-neurologen die zonder opleiding toch het hele scala aan neurologie moeten behappen waarvoor wij in Nederland duizenden neurologen een zesjarige opleiding laten volgen.
Verder hebben we ons jaarlijkse fundoscopie-onderwijs weer gegeven, deze keer samen met onze huidige Nederlandse neurologie-AIOS Shahrzad uit Nijmegen. Fundoscopie is een manier om achterin het oog te kijken of er verschijnselen zijn van een verhoogde hersendruk. Het is een techniek die in Nederland op de achtergrond is gekomen, en dat is niet vanwege de klinische betekenis maar omdat het zo makkelijk is om maar meteen een MRI of een CT van de hersenen te bestellen om te kijken of er een afwijking is die mogelijk de druk in de hersenen kan verhogen (tumor of verstopte hersenvochtafvoer, hydrocephalus).

De Namibische AIOS Interne oefent op Mariekes oog

Ondanks dat wij het allemaal in onze opleiding hebben geleerd, is het correct interpreteren geen halszaak omdat je met één muisklik de hersenscan er even bij haalt. Mensen hier hebben vaak geen geld voor een scan, en dan is fundoscopie de enige hulp die je krijgt bij het vaststellen van een mogelijk verhoogde hersendruk. Goed kijken dus.
De afgelopen maanden was een opmerkelijk verzoeknummer van de kinderartsen het onderwerp Attention Deficit Hyperactivity Disorder. De diagnose ADHD is in de afgelopen tientallen jaren vaker en vaker gesteld in de rijkere delen van de wereld, waar halve schoolklassen methylfenidaat (Ritalin) gebruikten. Toch zie ik het hier in mijn kinderneurologiepraktijk bijna niet. In deze tijd is het aantal kinderen verwezen voor ADHD op twee handen te tellen! Als ik het al vaststel, is het vaak in het kader van een ernstiger

neurologisch beeld (bijvoorbeeld zuurstofgebrek rond de geboorte, of na een meningitis). ‘n Druk kind is best met het leven te verenigen en vormt doorgaans geen reden voor Afrikaanse ouders om medische hulp te zoeken. In schoolklassen valt het al helemaal niet op- er zitten vaak meer dan 60 kinderen in 1 klas en de leraren hebben twee klassen per dag omdat er niet meer in past. Eentje van ‘s ochtends vroeg tot de lunch, en dan de andere 60 kinderen vanaf de lunch tot einde van de middag.
De kinderartsen in opleiding zaten dus met ongeloof en fascinatie te luisteren naar de prevalentiecijfers van ADHD en methylfenidaatgebruik uit Europa en de Verenigde Staten. Die medicatie is hier al niet makkelijk verkrijgbaar en zou onbetaalbaar zijn. De culturele invloed op diagnostiek en aandoeningen is soms enorm.

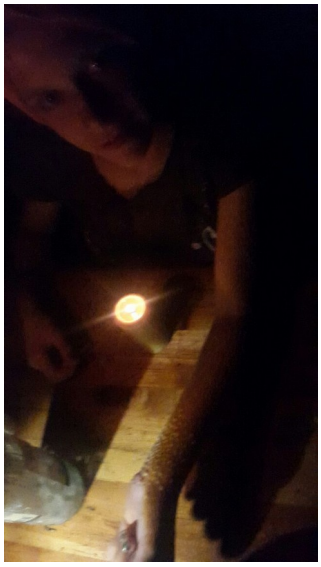

Maar nu nog even over die huiduitslag. Inderdaad- bij kaarslicht beoordeeld: dat was de clou. Toen ik fronsend de blaren betastte schoot Ida in de lach. Tiener + stroomstoring + huiswerk dat niet gedaan kan worden + kaarsvet = dermatitis artefacta. Of, zoals een van onze collega’s van de dermatologie geamuseerd vaststelde nadat ik hem de stuipen op het lijf had gejaagd: dermatitis artistica. Of hilarica.

Ida (14)

Ola Holland,
Het is bijna paasvakantie, over een week al. Hier op ISM hebben we dan wel 2 1/2 week vakantie! Jammer genoeg kunnen we niet naar Nederland op vakantie, dat zo suuuuuper gezelli zijn! Nu dat mama terug van haar nascholing is, kunnen we gelukkig wel van paaseitjes genieten enzo, maar dat is niet echt hetzelfde hoor...
Anyways, midden februari zijn mijn beste vriendin Sally en ik (samen met haar ouders) naar Rwanda gegaan om de mountain gorillas (een bedreigde diersoort) in het echt te ontmoeten. Het was een bijna magisch avontuur, en we hadden ontzettend veel lol. Om zulke dieren in het wild te zien is wel weer eens iets anders hoor! En misschien zijn ze er over een aantal jaar gewoon niet meer.

Ida en Sally in Rwanda. De gorilla kwam naast hen zitten.

Laatst heeft mijn U15 girls voetbalteam onze laatste wedstrijd gespeeld van de competitie. Onze laatste wedstrijd was fantastisch: gewonnen met 6-2. Ik heb 2 goals gescoord, en daar was ik natuurlijk heel trots op. Gisteren, op zaterdag, was de eerste ronde van ons netball tournament. Mijn amazing team heeft er lang voor getraind, en nu wonnen we allebei onze games tegen de andere internationale scholen. Na een hele ochtend in de zon kwam ik wel lekker met een verbrande kop thuis, maar ja, dat hoort erbij!
Op dit moment is mijn hele familie bij de jaarlijkse motorcross, een race voor crossmotoren op de farm van een van onze goede Nederlandse vrienden. Dit jaar had ik niet zoveel zin om te gaan, want het is daar een enorme zwetende mensenmassa waar je makkelijk in verdrongen kunt raken als je te dicht bij de baan staat. Ik ben sowieso nog moe van gisteren en heb veel huiswerk (dat ik uitstel tot de laatste minuut) en ik heb die races al drie keer eerder gezien.

Ida's 16 – team

Ik kan niet wachten tot dat het vakantie is deze vrijdag. Effe 'n break van school zal me goed doen, met al die toesten. Oh nee! ik moet nog leren voor mijn wiskunde test morgen.
Ciao, Ida

Willem (13)

Hallo iedereen in Nederland, hoe gaat het daar? Hier is het nu heel heet en droog dus ik zou best wel naar Nederland willen gaan om af te koelen. Op school is het heel leuk, in Nederland zou ik inmiddels in de tweede van de middelbare school zitten. Ik doe nog steeds heel veel leuke activiteiten zoals spelen in een band (onder meer basgitaar), voetbal, dodgeball en ultimate frisbee. Die laatste twee zijn sporten die ik eerst nog niet echt kende, maar we hebben nu een Amerikaanse sportleraar. Deze activiteiten zijn heel leuk omdat je met heel veel andere mensen kan meewerken.

Doris, Willem en Maria tijdens de hash na de marathon. Kilometerstand van die dag: 26-30.

Dit weekend is er een motorcross en mijn vriend doet eraan mee dus dan gaan wij kijken. Het zijn motorrijders uit het hele land en uit Nairobi, maar ook uit het dorp waar de cross is. Die jongens kennen de buurt goed maar hebben geen geld voor een echte crossmotor. En ze zijn vaak heel goed. Een paar weken geleden heb ik de halve marathon gerend met mijn zus en haar vriendin Sally. Hier is de marathon de Berg een stuk op rennen en dan weer naar beneden dus mijn benen waren heel moe de week daarna. Vooral omdat we, toen we terugkwamen bij het sportstadion in de stad, de bus naar school hadden gemist en ook nog 5 kilometer naar huis gelopen hebben. En die middag nog een tocht gelopen in de stromende regen. Toen heb ik mijn schoenen maar uitgedaan, want dertig kilometer op een dag is wel veel. Ik kreeg toen een splinter in mijn voet die er gelukkig makkelijk uit kwam. Ik ben ook nog een paar keer gaan mountainbiken en deze keer was het 40 kilometer dus dat was ook wel heel leuk.

Groeten uit Tanzania van Willem en de Zwetsjes

Willem en Donyo en Yp, de baby-ibis die ze gered hebben uit een nest dat uit een omgewaaide boom gevallen was.

Doris (12)

Hallo iedereen! Hoe gaat het met jullie? Nu zijn er twee vriendinnen aan het logeren. Gisteren gingen we naar markt, zoals altijd en vandaag gaan we naar de motorcross en we hebben samen muziekvideo's gemaakt. We eten nu vers brood dat mama heeft gebakken en we hebben in een binnentent in de woonkamer geslapen omdat alle bedden bezet waren. Steven sliep in 1

bed met zijn vriendje Kairi. Het was heel gezellig. Een paar weken geleden gingen we met de klas op schoolreisje naar Lake Manyara. Dat ligt onder de Serengeti en er zijn olifanten en een soort leeuwen die in bomen wonen. Dat komt nergens anders ter wereld voor. Maar in ons kamp kwamen gelukkig geen enge dieren. Op school gaat het ook heel goed en ik doe veel aan sport!

Doris werd door haar klasgenoten tot postpakketje gepromoveerd.

Doei!
Dottie.

Hugo (10)

Hoi idereen, ik kom net terug van een logeerpartijtje en ik ga zo meteen naar een verjaardagsfeestje. Ik heb een heel irritant broertje dat heet Steven, en hij is heel vies omdat hij net een dropsleutel in zijn neus gedaan heeft en zei dat het een piercing was.

Hugo krijgt huiswerkuitleg van Mr. T., zijn leraar

Ik ben naar Lake Chala gegaan met mijn klas om te kamperen en het was leuk. Ze hebben er een drinkgat voor olifanten gegraven maar die heb ik niet gezien. Vier jaar geleden kampeerden we daar nog met olifantenkeutels voor onze tent. Ik wil mijn haar doneren voor kinderen met kanker, en mijn haar is al langer dan twintig centimeter. Dan kan het gebruikt worden in een pruik. Mama gaat meedoen en we hebben op school ook een aankondiging geplaatst in de nieuwsbrief. Ik heb laatst twee keer een eerste plaats gewonnen voor 50 meter vlinderslag

Hugo en Steven bij Maturuni Falls ('s lands hoogste waterval, boven Moshi). Foto Christiane Hebeda

Steven (7)

Beste iedereen van de wc. (*Steven valt nog niet zo in een keurslijf te dwingen, red.*) Ik heb niks te zeggen. Vandaag speel ik met mijn Lego en Vicky heeft mijn robot kapot gemaakt. En mijn robot kon zulke goede stretches doen, hele moeilijke die ik zelf niet kan doen met mijn lijf. Op vrijdag kwam mijn moeder terug en gaf mij een gaaf speeltje, hij heet Buzz Lightyear. Buzz zegt: "op naar de sterren en

daar voorbij". Ik fiets elke dag naar school, en ik laat een scheet (*Steven is wel consequent, red*). En ik rijd hem rond en maak drifts en skids (*slippen, kan op de onverharde wegen spectaculair uitpakken, red*). Van mijn klas heeft mijn vriendje Zuberi ook een fiets, en Toilet en Mr. Poo ook (*van deze laatste relaties geeft Steven de ware naam niet prijs, red.*).

Mama en Steven in de waterval (foto Christiane Hebeda)

Moeders aan het woord: met Steef gaat het prima. Hij is zijn bolle peuterhoofd kwijt en is misschien degene in het gezin die het stilste zijn eigen gang gaat- een tevreden en zelfredzaam studiehoofd. Hij is gek op school en kan uren zoet zijn met boekjes en Lego. De laatste tijd vindt hij het stoer (en vice versa!) om met zijn grote broers en zussen mee te gaan naar het voetbalveld om naar ze te kijken en zelf een balletje te trappen langs de lijn. Verder wordt hij net zo'n vogelaar als zijn broer Willem. In vogelkennis verbaast hij ons telkens weer.

Steven houdt wel van een gokje

Vicky (5)

Vicky heeft deze week een revolutionaire stap gedaan, namelijk uit zichzelf een verhaaltje geschreven over een 'driving competition, illustrated by Vicky'. Huiswerk begeleiden van Vicky is werkelijk moeilijker dan 'n proefschrift schrijven: ze is nog zo dol op spelen en verkleden dat ik haar het niet kwalijk kan nemen! De Hongaarse juf op school was lief maar ook vrij ouderwets in haar pogingen vijfjarigen alvast de academische gelederen in te duwen. Da's voor Lady Vicky gewoon te vroeg. Maar vorige week is de juf op stel en sprong vertrokken omdat er problemen met de vergunning zouden zijn. Als vervanging heeft de klas een leuke leraar uit Wales gekregen die iets minder gebrand lijkt op kleuterhuiswerk.

Vicky op beroependag (rechts)

Vick heeft verder een hele reeks vriendjes en vriendinnetjes en als klap op de vuurpijl een zelfgeschreven 'hitlist' van haar potentiële echtgenoten. Op die lijst staan ongeveer alle jongens die zich in haar omgeving bevinden (behalve d'r broers dan)! En ze komt meteen ter zake: "met die en die wil ik trouwen, een groot feest houden en dan krijgen we kindjes". Oh help! Een romantische ziel, onze jongste.

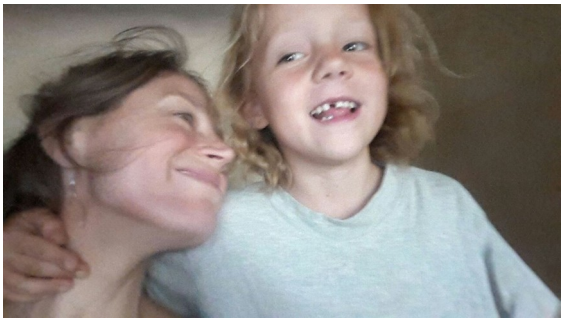

Marco

Marieke: Deze keer slechts een 'quickie' van auteur Marco, omdat hij bezig is een projectvoorstel op tijd de deur uit te krijgen en het water hem aan de lippen staat qua tijd Dus een volgende keer weer wat meer uitgebreide beschouwingen van Zwets' hand.
Dit schreef hij vandaag, op een regenachtige maandagmorgen, aan zijn vrienden in Europa.

"Kreeg zojuist een WhatsApp berichtje van Marieke of ik beetje bloed kon geven. Een negen maanden oud Maasai kindje op de kinder-IC had een operabele hartafwijking maar ging bijna dood van de bloedarmoede. Het kind is twee dagen geleden opgenomen en heeft al die tijd al wanhopig bloedgroep B+ nodig, maar dat is niet voorhanden, want bloedgroep B+ is betrekkelijk zeldzaam binnen de Bantoe supertribe, zeg maar het Afrikaanse ras in het algemeen. De bloedbank is recht onder mijn kantoor. Ha! Waar maak je dat nog mee? Tien minuten weg van je bureau, even leventje gered. Probleem is dat er geen voldoende lange periode verstreken is sinds m'n laatste reguliere donatie. De kinderartsen en Marieke bellen de bloedbank of 'n half zakje dan wel mag? Misschien 'n derde zakje? Dat is ongeveer 150cc, niet meer dan een drinkglas is al genoeg, zo licht is 't kindje. Vijf kilo. De bloedbank-nurse is bereid om met deze argumenten, tegen haar voorschriften in, akkoord te gaan.
Maar als we opstaan om 't te regelen belt Marieke: 't jochie is net dood gegaan. Het is vast aan de orde van de dag, maar 't maakt best indruk op me. En 't doet me ergens goed te zien dat de bijna gepensioneerde zuster, die al sinds de opening van het ziekenhuis in KCMC werkt, het er ook moeilijk mee heeft als ik met tranen in m'n ogen ophang."

Even dollen tijdens de bloeddonatie-actie op de internationale school: wie is het eerst klaar?

Het klopt wel, en hoe erg ook: je went eraan dat deze schokkende dingen gebeuren. Het maakt indruk maar veel tijd om erbij stil te staan, nee.
Op diezelfde ochtend moesten we ons echter een weg banen langs een inklemmende jonge vrouw met HIV (verhoogde hersendruk), een oudere alcoholist met focale status epilepticus, een patient met tetanus en een klein kind dat voor epilepsie per vergissing hoge doses antipsychotica had gekregen (het was nu wel erg rustig, dokter), voordat ik naar de 'rustigere' poli kon gaan. De poli (een grote ruimte zonder enige privacy) had te weinig stoelen vandaag zodat ik urenlang mijn consulten staand in het gangpad moest afhandelen. Nu ik dit even

uit typ voor Marco die voor 8 man staat te koken, denk ik: 'Oh ja, dat gebeurde ook nog vanmorgen'.
Dus met dit stukje eren we toch het korte leven van dit kwetsbare herderskind.

Waarom sturen wij jullie deze nieuwsbrief?
Natuurlijk om jullie op de hoogte te houden van onze activiteiten!
Met bijna vijf jaar ervaring weten we zeker dat we dit
zonder jullie financiële steun NOOIT hadden kunnen waarmaken.
Eigenlijk doen we dit dus met z'n allen!
Dankzij jullie giften aan FIDESCO kunnen wij dit blijven doen.
Een donatie o.v.v. "Tanzania" komt ons project regelrecht ten goede.
Er blijft niets aan de strijkstok hangen, behalve de kosten voor de
postzegel op deze nieuwsbrief!
FIDESCO is een internationale katholieke NGO (niet-gouvernementele organisatie) die zich al meer dan 30 jaar succesvol richt op kleinschalige uitzendingen. FIDESCO zendt vrijwilligers uit om hun professionele kwaliteiten in te zetten voor mensen die het echt nodig hebben. De uitzendingen duren een tot drie jaar. Je moet tevoren een training volgen en tijdens de uitzending word je begeleid vanuit Europa. Voor informatie bel 0852-731732 of stuur een e-mail naar info@fidesco.nl
FIDESCO is een ANBI. Donaties zijn fiscaal aftrekbaar.
We vragen jou vriendelijk om een bijdrage om ons project gaande te houden. Dat kan op deze drie manieren:

1. Een storting op rekening NL53 ABNA 0566 0142 97 van Stichting FIDESCO Nederland in Venlo o.v.v. 'Tanzania'
2. Betaling via iDeal® op www.fidesco.nl
3. Machtiging via de bijgesloten antwoordcoupon

Als tegenprestatie houden wij een blog bij op www.zwets.com, en landt deze nieuwsbrief periodiek in jouw brievenbus. De nieuwsbrieven die we sinds onze aankomst hebben geschreven, zijn overigens ook op onze site te vinden.

Marco van Zwetselaar en Marieke Dekker,
Marek, Ida, Willem, Doris, Hugo, Steven, Vicky
Adres: c/o International Collaboration Office,
KCMC | PO Box 3010 | Moshi, Kilimanjaro | Tanzania
zwets@zwets.com | marieke@zwets.com
Tel. +255782334124 (Marco) | +255784669314 (Marieke)

FIDESCO